

EKSPERTSKATTER I SVERIGE OG DANMARK

– vigtigt middel i konkurrencen
om internationale forskere

JUNI 2015

Sekretariat

Adm. direktør og chefredaktør:
Johan Wessman

Chefanalytiker:
Britt Andresen

Analytikere:
Jenny Andersson
Thea Wiborg

Redaktør News Øresund:
Anna Palmehag

Ekstern medarbejder
Senioranalytiker: Anders Olshov

**En analyse fra det uafhængige ØresundsInstitut.
ØresundsInstitutet står alene for rapportens analyse og
konklusioner.
Rapporten er skrevet af Anders Olshov, senioranalytiker.**

© ØresundsInstitutet – gennem Öi Service AB – juni 2015.

Redigering: Jenny Andersson

Forsidefoto: billede fra Max IV i Lund. Foto: News Øresund

The logo for ØresundsInstitutet features the organization's name in a bold, teal, sans-serif font. The text is contained within a red-outlined square frame that has a slightly irregular, hand-drawn appearance. The word 'ØRESUNDS' is on the top line and 'INSTITUTTET' is on the bottom line.

**ØRESUNDS
INSTITUTTET**

ØRESUNDSINSTITUTTET er et uafhængigt dansk-svensk videncenter, der gennem analyser, konferencer og medievirksomhed bidrager til et øget kendskab om udviklingen i regionen. Virksomheden drives uden henblik på at skabe et overskud og med finansiering fra godt 100 medlemmer fra stat, regioner, kommuner, universiteter og det private erhvervsliv.

Östergatan 9 B | 211 25 Malmö | +46 (0) 40 30 56 30 | info@oresundsinstitutet.org | www.oresundsinstitutet.org

I KORTE TRÆK

Ekspertsatter i Sverige og Danmark

– vigtigt middel i konkurrencen om internationale forskere

Både Sverige og Danmark anvender ligesom flere andre lande en særlig skatteordning for forskere og nøglepersoner, ofte kaldet ekspertsatten, med henblik på at styrke erhvervslevet og forskningsinstitutionernes mulighed for at tiltrække og fastholde forsknings- og udviklingsmedarbejdere fra udlandet og forbedre den internationale konkurrencekraft. Ikke mindst for Øresundsregionen, hvor virksomhederne vælger mellem land og skattesystem ved etableringen, har ekspertsatten stor relevans.

Flere udnytter dansk ekspertsat

Antallet af forskere og nøglepersoner som udnytter ekspertsatten er steget konstant i Danmark fra cirka 2.200 personer i 2001 til 4.501 personer i 2012. Opdelt på landetilhørsforhold havde Sverige flest eksperter i Danmark, 568 personer og en andel på 12,6 procent i 2012. Den korte afstand til København fra Malmø og Skåne gør, at mange svenskere bor i hjemlandet og pendler til Danmark. Den store lighed i sprog og kultur gør det lettere.

Få ansøger om ekspertsat i Sverige

Den svenske ekspertsat var før 2012, da reglerne blev lempet og et lønkrav blev indført, uinteressant for de fleste virksomheder. Kun 46-69 procent af ansøgningerne som ekspert blev godkendt i Forskerskattenævnet, og antallet af godkendelser per år steg sjældent over 250-300. Siden lønkravet blev indført er antallet af godkendelser mere end fordoblet til cirka 650 årligt 2012-2014. I betragtning af, at Sverige er et større land med flere store virksomheder end Danmark, er det stadig få som søger om og får bevilliget ekspertsat i Sverige.

Højere indkomstgrænse i Sverige

En afgørende anledning til, at færre udnytter ekspertsatten i Sverige sammenlignet med Danmark er, at indkomstgrænsen for at blive godkendt som nøgleperson er væsentlig højere, hvilket bliver endnu mere åbenlyst, hvis der tages hensyn til arbejdsgivernes arbejdskraftomkostninger inklusive sociale afgifter og pensionsindbetaling. Indkomstgrænsen for den danske ordning udgør 76 procent af den svenske indkomstgrænse.

Varer længere i Danmark

Den danske ekspertsat gælder i fem år mod tre i Sverige og gælder også for danske statsborgere, som flytter hjem efter ti år i udlandet, mens den svenske kun gælder udenlandske statsborgere. I kombination med et lavere lønkrav er den danske ekspertsat sammenlagt betydeligt mere gavmild end den svenske.

FOTO: NOVO NORDISK

FORSKNING: Ekspertskatter i Sverige og Danmark

Konkurrencen om udenlandske eksperter og forskere bliver hårdere. Både Danmark og Sverige lokker med en special skatteordning for forskere og nøglepersoner som populært kaldes for ekspertskatten. Takket være mere generøse regler er Danmark mere succesfuld end Sverige målt på antallet af eksperter og nøglepersoner som kan gøre brug af ekspertskatten viser Øresundsinstittutts analyse.

Ekspertskatten i Danmark

Skatteordningen for forskere og nøglepersoner (Kildeskatteloven § 48 E og § 48 F), ofte kaldet ekspertskatten eller forskerskatteordningen, blev indført 1991 i Danmark med henblik på at styrke dansk erhvervsliv og danske forskningsinstitutioners mulighed for at tiltrække og fastholde forsknings- og udviklingsmedarbejdere fra udlandet og dermed at forbedre Danmarks internationale konkurrencekraft.

Den er udformet som en bruttoskatteordning, det vil sige at skattemæssige fradrag for eksempel renteudgifter ikke er tilladt. Ordningen er ændret flere gange. Den seneste ændring fandt sted den 26. juni 2014, da aftaleparterne bag reformen om international rekruttering besluttede at sænke kravet til månedsløn for nøglepersoner fra 70.600 DKK eksklusiv pensionsindbetaling til cirka 60.600 DKK. Hensigten var igen at lette rekrutteringen af udenlandske forskere og nøglepersoner, men også at kvalificere danskere, som bor i udlandet. Ifølge Skatteministeriet beregnes sænkningen af månedslønskravet at medføre reducerede skatteindtægter med 255 millioner DKK årligt, 400 millioner DKK i strukturelt øget BNP i år 2020 og 500 flere beskæftigede.

Medarbejdere som omfattes af skatteordningen kan siden den 1. januar 2011 vælge at beskattes med 26 procent plus arbejdsmarkedsbidrag i stedet for at betale den sædvanlige indkomstskat. Skatten bliver da 31,92 procent i højst 60 måneder, som kan fordeles over flere perioder. Det kan sammenlignes med, at

marginalskattesatsen for personer med tilsvarende lønindkomster er cirka 56 procent og gennemsnits-skatten typisk er 45-50 procent, ifølge Skatteministeriet.

Ordningen kan anvendes af alle, som opfylder de objektive fastsatte betingelser. Der sker ingen vurdering af ansøgerens kvalifikationer, og der er ingen mulighed for dispensation. Personer som udfører forskningsarbejde og som har en uddannelse på mindst ph.d-niveau anses som forskere. Nøglemedarbejdere er personer, som opfylder kravet om mindst 60.600 DKK i månedsløn eksklusiv pensionsindbetaling. Der er ikke et uddannelseskrav for nøglemedarbejdere.

Øvrige kriterier:

- Man skal blive skattepligtig i Danmark samtidig med påbegyndelsen af ansættelsen hos en dansk arbejdsgiver.
- Man må ikke indenfor de seneste 10 år have været skattepligtig i Danmark af lønindtægter eller af indkomst fra selvstændig virksomhed.
- Man må ikke indenfor de seneste fem år have haft direkte eller indirekte del i ledelsen af, kontrollen over eller have haft væsentlig indflydelse i den virksomhed, som man skal ansættes i.

Anvendelsen af ekspertskatten i Danmark

Efter at ekspertskatten trådte i kraft i Danmark i 1991 er antallet af forskere og nøglepersoner, der anvender den øget løbende. Sammenlignet med 2001 er der sket mere end en fordobling, fra cirka 2.200 personer til 4.500 personer i 2012. Antallet af forskere er steget fra 647 til 1.863 i samme periode og antallet nøglepersoner fra 1.550 til 2.638. Forskernes relative andel er øget fra 29 procent til 41 procent. Antallet af virksomheder, som benytter sig af forskere og nøglepersoner med ekspertkat, er øget fra 687 til 902. Det gennemsnitlige antal personer i hver virksomhed, som har fået bevilliget forskerordninger, er øget fra cirka 3,2 til 5 personer i perioden.

Ekspertskatten anvendes mest indenfor undervisningsområdet med 34,1 procent af samtlige omfattede i 2012. Det er især universiteterne, som benytter eksperter. Derefter følger forarbejdningsindustrien med 15,4 procent, hvor lægemiddelindustrien har et stort behov for udenlandsk kompetence. Branchen videnskabelige og tekniske tjenester stod for 11,8 procent af eksperterne. En væsentlig mindre andel findes indenfor kultur, underholdning og sport med 2,3 procent. Sektoren får dog af og til stor bevågen-

hed, da den omfatter eliteidrætsudøvere indenfor for eksempel fodbold og håndbold, blandt andet fra Sverige. Den toppede antalmæssigt i 2008 med 198 personer og er siden faldet til 104.

Fordelt på landetilknytning havde Sverige flest eksperter i Danmark, 568 personer og en andel på 12,6 procent i 2012. Det forklares sandsynligvis med nærheden til København fra Malmø og Skåne, hvilket gør, at mange svenskere kan pendle til Danmark og bo i hjemlandet, samt at mange virksomheder ser Skandinavien og Norden som et marked og udnytter lighederne i sprog og kultur. Efter Sverige følger Tyskland med 542 eksperter og en andel på 12,0 procent. Storbritannien har 540 eksperter og en andel på 12,0 procent. Samtlige disse lande ligger tæt på Danmark og udgør også Danmarks vigtigste handelspartnere. Tilbagevendende danske statsborgere danner den fjerdestørste gruppe, 421 personer og en andel på 9,4 procent. Flest eksperter kommer fra Vesteuropa og USA, men de senere år er antallet fra Kina og Indien steget.

Ekspertskatten i den danske debat

Erhvervslivet og universiteternes behov for udenlandsk kompetence er blevet diskuteret flittigt i Danmark, ikke mindst da der manglede arbejdskraft under den forrige højkonjunktur 2005-2007 og truer ifølge visse iagttagere igen, hvis konjunktoren fortsætter med at forbedres. Herunder følger to af de mange indlæg, der er blevet bragt om ekspertskatten i Danmark.

Dansk Erhvervs Perspektiv (2010) analyserede forskerskatteordningen med hensyn til arbejdsudbud, produktivitet og skatteindtægter og argumenterede for, at ekspertskatten øger disse. Organisationen anslog, at forskerne, der kommer til Danmark i gennemsnit bliver 1,5 år, at de kan koste op mod en halv million kroner at rekruttere, og at det vil være en stor gevinst, hvis de kunne blive længere. Den foreslog to modeller til forbedring af forskerskatteordningen med henblik på at gøre det mere tiltrækkende at blive i Danmark efter de tre første år. Det første forslag var, at det daværende regelsæt blev forlænget fra tre til fem år med samme vilkår, hvilket skulle medføre, at flere virksomheder kunne forvente, at deres ansatte blev i hele projektiden i de projekter, de blev rekrutteret til. Det andet forslag var, at den daværende treårsmodel med 31 procent i skat (25 procent i skat +6 procent i

ESS: VD, JAMES YECK OCH ORDFÖRANDE SVEN LANDELINUS. FOTO: NEWS BRESUND

arbejdsmarkedsbidrag) blev forøget med fire år med stigende skattesatser: 33,3 procent, 35,5 procent, 37,9 procent og 40,2 procent. Det skulle give en glidende overgang til det danske skattesystem og være attraktivt for virksomheder med interesse i projekter længere end fem år. Forslag 1 blev beregnet til at give et nettotilskud til statskassen på 3,1 milliarder danske kroner og forslag 2 et tilskud på 2,9 milliarder.

En anden organisation, som har interesseret sig for rekruttering af udenlandsk og kvalificeret arbejdskraft er Consortium for Global Talent, som er et konsortium af tyve danske og internationale virksomheder med formålet at tiltrække og fastholde kvalificerede specialister i Danmark ved at forbedre vilkårene for dem og deres familier. Sænk indkomstgrænsen for hvornår nøglepersoner omfattes af forskerskatteordningen yderligere, fra 60.600 til 50.000 danske kroner per måned, foreslog organisationens administrerende direktør Tine Horwitz (2015) for nylig. En højtuddannet udenlandsk statsborger skaber i gennemsnit en værdi på 1,5 millioner kroner årligt, hvilket svarer til to gennemsnitlige arbejdspladser i Danmark, argumenterede hun, og tilføjede, at erhvervslivet har stort behov for udenlandsk kvalificeret arbejdskraft.

568 EKSPERTER

i Danmark havde svensk statsborgerskab 2012.

EKSPERTER I DANMARK FORDELT PÅ STATSBOGERSKAB 2012

	Antal eksperter	Andel eksperter, %
Sverige	568	12,6
Tyskland	542	12,0
Storbritannien	540	12,0
Danmark	421	9,4
USA	357	7,9
Frankrig	197	4,4
Italien	197	4,4
Nederlandene	172	3,8
Norge	135	3,0
Kina	103	2,3
Spanien	101	2,2
Indien	100	2,2

Kilde: Skatteministeriet.

ANTALLET AF VIRKSOMHEDER, FORSKERE OG NØGLEPERSONER, SOM HAR UDNYTTET EKSPERTSKATTEN 2001-2012

Indkomst-år	Antal virksomheder	Forskere	Nøglepersoner	I alt
1991	78	-	-	192
1992	148	-	-	412
1993	225	-	-	728
1994	288	-	-	1011
1995	329	-	-	1081
1996	367	-	-	1215
1997	449	-	-	1574
1998	500	-	-	1763
1999	556	-	-	1876
2000	617	-	-	1961
2001	687	647	1550	2197
2002	694	777	1501	2278
2003	692	829	1484	2323
2004	725	875	1491	2366
2005	770	944	1594	2538
2006	820	1027	1860	2887
2007	861	1220	2077	3297
2008	928	1353	2381	3734
2009	918	1557	2389	3946
2010	894	1674	2358	4032
2011	857	1578	2378	3956
2012	902	1863	2638	4501

Kilde: Skatteministeriet, 8. april 2014, Skat.

Fodnote: Oplysninger mangler for antallet af forskere og nøglepersoner 1991-2000.

BRANCHEFORDELING AF DEN DANSKE BRUTTOSKATTEORDNING 2012

	Antal ansatte	Andel ansatte pr branche, %
Undervisning	1533	34,1
Fremstillingsvirksomhed	693	15,4
Liberale tjenesteydelser	533	11,8
Engros- og detailhandel	430	9,6
Råstofindvinding	319	7,1
Finans- og forsikringsvirksomhed	255	5,7
Transport mv.	233	5,2
Information og kommunikation	180	4,0
Administrative tjenester	136	3,0
Kultur og sport mv.	104	2,3
Sundhedsvæsen mv.	91	2,0
Bygge- og anlæg	58	1,3
Offentlig forvaltning mv.	29	0,6
Hotel og restaurantvirksomhed	21	0,5
El, gasforsyning mv.	20	0,4
Fast ejendom	15	0,3
Andre serviceydelser	7	0,2
Uoplyst	3	0,1
I alt	4501	100,0

Kilde: Skatteministeriet, 8. april 2014.

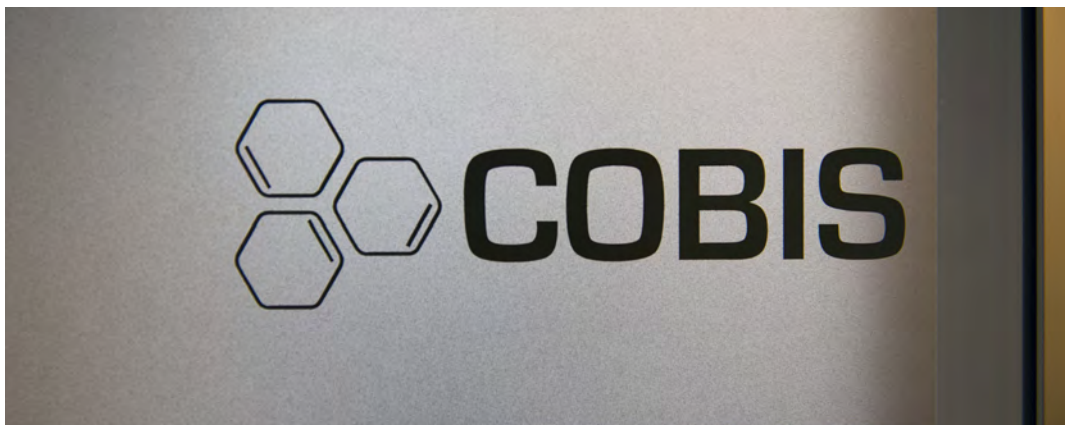

FOTO: NEWS ØRESUND

Eksperts-katten i Sverige

Bestemmelserne om skattelettelse for udenlandske arbejdstagere blev indført 2001 af den daværende socialdemokratiske regering og gælder eksperter/specialister, forskere og andre nøglepersoner. De blev udvidet 2012 af den daværende borgerlige allianceregering til at gælde alle med en månedsløn over et vist niveau. Indførelsen af de særlige skattelettelse er i begge tilfælde kommet som en reaktion på lignende skattelettelse i andre lande, blandt andet Danmark, og har generelt været mindre generøse end i andre lande.

I forarbejderne til skattelettelsen i 2001 blev det anført (forslag 2000/01:12 side 18):” Behovet for lovgivning som specifikt forholder sig til de problemer, der fremkommer ved midlertidige ansættelser og udenlandske medarbejdere er øget ved at blandt andet vore nabolande har indført sådan lovgivning. Det kan medføre, at disse lande fremkommer mere attraktive, når internationale virksomheder vælger land til etablering-er. Der er derfor rejst krav om særlige skatteregler for sådanne internationalt efterspurgte nøglepersoner for at mindske virksomhedernes lønomkostninger. [...] En sådan særlig ordning for nøglepersoner vil skabe incitament for virksomhederne til at placere eller beholde blandt andet koncernledende funktioner som kræver udenlandsk personale i Sverige. Lavere lønomkostninger vil gøre det muligt for svenske virksomheder at tilbyde en markedstilpasset løn og dermed kunne konkurrere om kvalificerede personer med krav om en høj løn efter skat. Et vigtigt mål for sådanne regler vil være at styrke Sveriges internationale konkurrenceevne ved at fremme forskning og produktudvikling på internationalt niveau i svenske virksomheder og forskningsinstitutioner og bidrage til, at ny viden og teknologi kommer svensk økonomi til del.”

Lettelserne motiveres også af, at de offentlige ydelser, som er anledning til den relativt høje inddrivelse af skatter og arbejdsgiverafgifter i Sverige, ofte ikke kan udnyttes af disse nøglepersoner, for eksempel i de tilfælde, hvor familien fortsat bor i det tidligere hjemland.

Før 2012 var der intet lønkrav, men Forskerskattenævnet gjorde en individuel vurdering af, om en person kunne anses som ekspert ifølge reglerne. For at tilhøre kategorien ekspert/specialist eller forsker kræves ifølge Forskerskattenævnet, at personen har høj kompetence eller særlig specialisering. Desuden skal der være betydelige besvær med rekrutteringen af en sådan kompetence i Sverige. Men personer i virksomhedsledende stilling anses personer med

ansvar for en virksomheds almene ledelse og administration. Med andre nøglepersoner anses specialister indenfor forskellige områder i virksomheden.

Den skønsmæssige bedømmelse skabte uvished, mangel på forudsigelighed og kritik af reglerne, om hvorvidt de opfyldte deres hensigt og også af administrationen og lange sagsbehandlingstider. Det medførte også anker til domstolene Förvaltningsrätten, Kammarrätten og Högsta Förvaltningsdomstolen af Forskerskattenævnets beslutning om hvorvidt en ansat er berettiget til skattelettelse ifølge kapitel 11, paragraf 22, punkt 1 eller 3 i indkomstskatteloven.

2012 blev der indført et lønkrav, så personer, der når op på et lønniveau som månedligt overstiger to gange prisbasisbeløbet for det kalenderår, hvor arbejdet påbegyndes, er omfattet af skattelettelse. Da prisbasisbeløbet for 2015 er 44.500 SEK går grænsen i øjeblikket ved 89.000 SEK/måned i indkomst inklusive godtgørelser fra arbejdsgiveren. Derudover omfattes eksperter/specialister, forskere, virksomhedsledere eller andre nøglepersoner ifølge tidligere regler.

Skattelettelse gælder de tre første år af opholdet i Sverige, som skal have til hensigt højst at være i fem år, ifølge Forskerskattenævnet. Arbejdstageren må ikke være svensk statsborger og må heller ikke have boet eller opholdt sig vedvarende i Sverige på noget tidspunkt fem kalenderår forud for det år, hvor arbejdet påbegyndes. Arbejdsgiveren skal være hjemhørende i Sverige eller være en udenlandsk virksomhed med fast driftssted i Sverige.

En beslutning om skattelettelse medfører, at kun 75 procent af lønnen og anden godtgørelse fra arbejdsgiveren indgår som indtægt ved beskatningen. I øvrigt beskattes indkomsten ifølge sædvanlige regler. Beskatningsgrundlaget, det vil sige 75 procent af godtgørelsen, anvendes ved beregning af sociale afgifter. Visse omkostningsgodtgørelser fra arbejdsgiveren, som er relateret til opholdet i Sverige, er desuden fri for beskatning og indgår heller ikke i afgiftsgrundlaget for sociale afgifter. Det gælder omkostningsgodtgørelse for flytning til og fra Sverige, børns skolegang i grundskolen og gymnasieskole eller lignende og to hjemrejser årligt til tidligere hjemland for arbejdsgiveren og øvrige familiemedlemmer.

Anvendelsen af eksperts-katten i Sverige

En gennemgang af antallet af ansøgninger om skattelettelse for udenlandske eksperter i Sverige peger

på væsentlig færre ansøgninger end i Danmark på trods af, at Sverige er et større land og har flere store tekniktunge internationale virksomheder som burde have en interesse for udenlandsk ekspertise. Før 2012, inden reglerne blev lempet i Sverige, var der kun et enkelt år, hvor mere end 400 eksperter blev godkendt, hvilket kan sammenlignes med, at der i Danmark siden 2001 altid har været flere end 2.197 eksperter per år og oftest med 4.501 i år 2012. Siden 2012, hvor lønkravet blev indført i Sverige er antallet af ansøgninger til Forskerskattenævnet imidlertid næsten fordoblet fra 400-500 til over 800 årligt og antal godkendelser mere end fordoblet fra cirka 250-300 til cirka 650 i årene 2012-2014. Væsentligst forbedrede forudsigelighed kan noteres for dem, som ansøger ifølge lønkravet med en accept på 73-79 procent, sammenlignet med 46-69 procent for dem, som ansøger som ekspert for vurdering i Forskerskattenævnet. Hele stigningen i de senere år er sket ved brug af det simple lønkrav, mens sagerne, der vurderes i nævnet snarere mindsker noget, hvilket viser populariteten hos førstnævnte.

Eksperter i den svenske debat

Eksperter diskuteres af og til i det svenske, især af private organisationer og virksomheder med interesse i forskning og udenlandsk ekspertkompetence,

men også af statslige organisationer og ministerier i forskellige redegørelser. Danmark fører an i udviklingen i forhold til Sverige, og det er markant, at meget af den svenske debat sker som en reaktion på, at andre lande, herunder Danmark, har mere generøse regler. I få andre forhold fremhæves Danmark i Sverige som et foregangsland som i dette forhold. Herunder følger et udsnit af de mange indlæg, som er blevet fremført om eksperter i Sverige.

I 2005 publicerede det statslige Institut for vækstopolitisk studie, på bestilling af regeringen, en redegørelse om eksperter i Sverige, som konkluderede, at Sveriges evne til at tiltrække spidskompetence kun i ringe udstrækning var blevet påvirket af de daværende eksperter i Sverige, at andre landes skattelettelser gør, at de svenske virksomheder ser det som vigtigt, at Sverige kan tilbyde eksperter noget lignende, og at data for 2000-2004 tyder på, at eksperterne flygter fra Sverige til fordel for andre lande.

2007 krævede erhvervsorganisationen Svenskt Näringsliv, at Sverige overtager den finske og danske model med lønkrav og skrotter fortolkningsproceduren, som blev beskrevet som lunefuld og uforudsigelig. ”Det er kommet så vidt, at mange virksomheder helt enkelt er ligeglade med at forsøge at få skattelettelser, når man rekrutterer udenlandske eksperter,”

ANTAL ANSØGNINGER OM SKATTELETTEELSE TIL FORSKER-SKATTENÆVNET

År	Antal indkomne ansøgninger	Antal godkendte i følge lønkrav/enkle procedure samt andel godkendte (%)	Godkendelse efter vurdering i nævnet	Godkendt i alt
2001	1391	-	349 (69%)	349
2002	479	-	534 (50%)	534
2003	418	-	214 (46%)	214
2004	405	-	240 (58%)	240
2005	451	-	239 (55%)	239
2006	417	-	254 (58%)	254
2007	488	-	248 (59%)	248
2008	521	-	270 (58%)	270
2009	436	-	315 (56%)	315
2010	412	-	218 (62%)	218
2011	663	-	398 (62%)	398
2012	834	438 (89%)	241 (54%)	679
2013	833	408 (73%)	250 (68%)	658
2014	835	402 (82%)	229 (58%)	631

Kilde: Forskerskattenævnet.

skrive organisationens skatteekspert Kerstin Nyquist.

Blandt de politiske partier krævede Folkpartiet (2010) i programmet Spydspidslandet Sverige, at reglerne for ekspertskat blev forenklet, at beslutningerne blev taget hurtigere og gælder i længere tid. ”Den danske model, hvor alle over en vis indkomst betragtes som eksperter, kan stå som et forbillede for et fremtidigt svensk system. Alle nyrekrutterede udenlandske medarbejdere, som har en løn over et vist niveau, bør kategoriseres som eksperter og dermed komme i betragtning til rabatten på lønniveauer over det fastsatte niveau. Det tidsrum en person kan anses som ekspert bør forøges til fem år,” foreslog Folkpartiet, som dengang sad i regeringen. 1)

Ingeniörsvetenskabsakademien IVA nedsatte arbejdsgruppen Tiltrække udenlandske eksperter, der i 2011 præsenterede sine forslag til konkurrencedygtige skatter for udenlandske eksperter. De vigtigste var 1) Indfør en nedre indkomstgrænse på 60.000 kroner for udenlandske eksperter og nøglepersoner. Forskere skal være undtagne denne indkomstgrænse og en individuel vurdering skal ske for denne gruppe; 2) Forlæng ekspertskatten fra tre til fem år for den, som har en vis form for længerevarende opgaver; 3) Ekspertskatten skal også gælde for udenlandske statsborgere, som opholder sig i Sverige – for eksempel for at studere – i de seneste fem år inden en ansøgning indsendes.

Den borgerlige Allianceregering gennemførte kun det første forslag, men satte indkomstgrænsen ved to prisbasisbeløb (89.000 kroner år 2015). Blandt andet Svenskt Näringsliv var derfor fortsat kritisk. I et debatindlæg på DN Debat 2012 hævdede Kerstin Nyquist, at kategorien forsker meget sjældent opnår en månedsløn på 88.000 (to prisbasisbeløb 2012), at en sådan løngrænse ikke findes for forskere i Danmark, og at Danmark har godt ti gange flere udenlandske forskere med skattelettelse end Sverige. Hun hævdede, at den vurdering, der gøres i Danmark af hvem, der skal have skattelettelse for forsknings- og udviklingsarbejde er betydeligt mere generøs end den tilsvarende vurdering i Sverige, hvor det ifølge praksis kræves ph.d.-grad og beskæftigelse som post doc.

Det mest omfattende svenske studie af ekspertskatten blev fremlagt af Riksdagens skatteudvalg (2014) og vurderede effekterne af de enklere skatteregler, der trådte i kraft den 1. januar 2012. Det fastslog, at der stadig er problemer med manglende forudsigelighed blandt andet som konsekvens af den svære fortolkning

af reglerne for at kvalificere sig som ekspert og henholdsvis som indehaver af nøglestillinger og forsker. De nye regler skulle ifølge regeringens prognose føre til en forøgelse af antallet af arbejdstagere, der får ekspertskattefradrag på cirka 2.250 personer, mens antallet ansøgninger kun steg med 170 personer mellem 2011 og 2012 og siden er stagneret, konstaterer studiet.

Flere af de interviewede i undersøgelsen fremførte, at de nye regler kun kan ses som en forbedring i afventen på en revision af hele regelsættet, og opfølgings- og vurderingsgruppen konstaterede, at der var behov for at få svar på flere spørgsmål ved en fremtidig gennemgang af regelsættet: ”Manglen på objektive krav ved vurderingen af en ansøgning medfører, at resultatet af ansøgningen ikke kan forudses [...] De interviewede har også oplyst, at det er ønskværdigt, at Forskerskattenævnet tydeligere oplyser på hvilket grundlag en ansøgning om skattelettelse er blevet besluttet eller fået afslag. [...] De adspurgte lærestalter oplyser, at de gamle regler er problematiske, da det er svært at forudsige om en ansøgning vil blive godkendt, og at de ikke vil tilbyde en forsker ansættelse under falske præmisser,” skriver gruppen.

Afslutningsvis er der en særlig sammenligning 2) med Danmark i afsnittet ”De danske ekspertskatteregler for forskere er mere generøse end de tilsvarende svenske regler”. Gruppen konstaterer: ”Af de godt 3.600 aktive udenlandske eksperter i Danmark i 2009 var der cirka 1.400 personer, som arbejdede som forskere. Tilsvarende tal for Sverige var cirka 1.000 udenlandske eksperter, hvoraf 15 procent ifølge erhvervslivets skattedelegation tilhørte kategorien forskere. Denne forskel er sandsynligvis en konsekvens af, at de danske ekspertskatteregler i flere henseender er mere generøse end tilsvarende svenske regler, når det gælder kategorien forskere. Vurderingen i Danmark tager udgangspunkt i OECD's retningslinjer for grundforskning og anvendt forskning. Dette medfører i praksis, at det i Danmark er tilstrækkeligt at forskeren har en ph.d., mens det ifølge praksis i Sverige ud over bestået ph.d. også kræves to års postdoctoral beskæftigelse for at få skattelettelse. [...] Denne situation burde undersøges nærmere ved en fremtidig gennemgang af regelsættet.”

Rapporten beskriver også, at Danmark, i modsætning til Sverige, giver egne statsborgere skattelettelse forudsat, at alle andre formelle kriterier er opfyldte, og at Danmark giver skattelettelse til en forsker, som har gennemført dele af sine studier ved et dansk universitet, forudsat at personen er

aflønnet af sit udenlandske universitet. ”Svenske læreanstalter oplever, at kravet om at en person ikke må anses for at have boet eller vedvarende opholdt sig i Sverige på noget tidspunkt i de fem kalenderår forud for det år, som arbejdet påbegyndes, skaber problemer, blandt andet på grund af, at reglerne ikke er tilpassede for forskeres arbejdsvilkår og internationale bevægelighed,” står der i rapporten.

Danmark får endda ros for at fremlægge mere detaljeret statistik over ansøgningerne og resultatet af ansøgningerne om skattelettelser, såsom antallet af arbejdsgivere, respektive antallet ansatte

med skattelettelser fordelt på forskellige sektorer, antallet af forskere og nøglepersoner med skattelettelser samt landetilhørsforhold for de personer, som udnytter ekspertskatten. ”Gruppen vil fremhæve, at en vurdering af ekspertskatten bliver gjort sværere af det faktum, at Forskerskattenævnet kun i begrænset omfang fremlægger statistik. [...] Det ville ifølge gruppens opfattelse være meningsfuldt, hvis tilsvarende mere omfattende statistik også kunne fremlægges når det gælder svenske forhold. Dette er en omstændighed, der burde vurderes i det fortsatte arbejde med ekspertskatten,” fastslår rapporten.

FOTO: NEWS ØRESUND

FOTO: NEWS ØRESUND

FOTO: NEWS ØRESUND

Ekspertskatten i Sverige og Danmark – en sammenligning

Både i Sverige og Danmark er formålet med den særlige skatteordning for forskere og nøglepersoner, ofte kaldet ekspertskatten, at styrke erhvervslivet og forskningsinstitutionernes mulighed for at tiltrække og fastholde forsknings- og udviklingsmedarbejdere fra udlandet og dermed forbedre den internationale konkurrencekraft.

Der er nogle vigtige forskelle mellem den svenske og danske ekspertskat som sammenlagt gør den danske ekspertskat mere generøs:

1. I Sverige gælder den i tre og i Danmark i fem år.
2. Den danske ekspertskat gælder også danske statsborgere, som flytter hjem efter ti år i udlandet, mens den svenske kun gælder udenlandske statsborgere.
3. Danmark giver skattelettelse til forskere som har gennemført dele af deres studier ved et dansk universitet forudsat af lønnen er betalt af udenlandske universiteter, mens Sverige kræver, at en person ikke må anses for at have boet eller vedvarende opholdt sig i Sverige på noget tidspunkt i fem kalenderår forud for det år, hvor arbejdet påbegyndes.

4. Beløbsgrænsen for at blive godkendt som nøgleperson er væsentlig højere i Sverige end i Danmark.

I Sverige går grænsen med 89.000 SEK/måned svarende til 71.000 DKK inklusiv godtgørelser fra arbejdsgiveren. I Danmark går grænsen ved 60.600 DKK eksklusiv pensionsindbetalinger. For at sammenligne begge månedslønninger må den svenske arbejds-giverafgift på 31,42 procent medregnes, og at virksomheder i Danmark ofte betaler ansatte cirka 10 procent til en pensionsordning, hvilket sammenlagt gør, at den svenske bruttoløn ligger lavere end i Danmark (danske arbejdsgivere kan betale højere bruttoløn for samme arbejdsomkostning). I Sverige gælder desuden, at 25 procent af arbejdsindkomsten bliver skattefri og fri fra sociale afgifter for den, der bevilges ekspertskat.

Grænse for arbejdsgiveren i Sverige går dermed ved månedsomkostningen
 $89.000 + (89.000 \times 0,3142 \times 0,75) = 110.000$ SEK
svarende til 87.700 DKK.

I Danmark går grænsen ved $60.600 \times 1,1$ DKK
= 66.700 DKK.

Den danske ordning træder i kraft ved 76 procent af den svenske arbejdskraftsomskostning og er således betydelig mere generøs. Det skal pointeres, at det højere svenske indkomstkrav gør, at andelen, som opfylder kravet mindsker markant ved indkomster over det danske krav, hvilket gør, at væsentlig færre omfattes af det svenske krav for nøglepersoner.

Ekspertskatten i internationalt perspektiv

Selv om den Europæiske Kommission (2001) ikke anser, at beskatning af udenlandske nøglepersoner skal betragtes som ulovlig statsstøtte, betvivler den effekterne af sådanne skattelettelse og mener, at de aktualiserer ”vigtige retfærdighedsaspekter ved en sammenligning med beskatning af andre skatteydere, som er bosat i landet og desuden kan føre til en af skatteforhold motiveret hjerneflugt fra andre medlemsstater. Disse kan siden føle sig tvungne til at indføre lignende bestemmelser.”³⁾ Kommissionen anser, at beskatningsregler af den nævnte slags har ”en klar og tydelige EU-dimension”, og at de kan være skadelige.”

OECD (2011) har analyseret forekomsten af målrettede skattesystemer i forskellige lande med henblik på at tiltrække højt kvalificerede udenlandske personer og lette erhvervslivets rekruttering af kompetence fra udlandet. Som det fremgår af tabellen nedenfor er en form for skattelettelse for højtuddannet arbejdskraft blevet indført i 16 OECD-lande 2010. Deriblandt havde EU-landene Belgien, Danmark, Finland, Italien, Nederlandene og Østrig indført en eller anden form for ekspert-skat og Frankrig, Polen og Spanien visse generelle skattelettelse for udenlandske arbejdere.

Tabellen viser hvilken slags skattelettelse som findes, og om den har en tidsbegrænsning, hvilke typer af arbejdstagere, som støtten retter sig mod samt hvilken slags kompetence som kræves. Skattelettelse har i en del lande et bredt og i andre lande smalt sigte. Danmark tilhører den første gruppe, mens Sverige med sine specifikke krav tilhører sidstnævnte. Med de udvidede ekspertskatteregler og det almene lønkrav, som trådte i kraft den 1. januar 2012 nærmede Sverige sig den bredere tilgang sammenlignet med de gamle regler.

OECD's sammenligning viser store forskelle mellem landene i hvor mange som tildeles ekspertskat. I

New Zealand, hvor alle indvandrere bevilliges skattelettelse havde godt 1 procent af arbejdstagerne fået den midlertidige skattelettelse. I Sverige havde cirka 0,015 procent af arbejdskraften fået tildelt ekspertskattelettelse hvert år. Danmark lå med 0,075 fem gange højere end Sverige.

Store forskelle mellem landene gør sig også gældende, når det handler om, hvorvidt der er en tidsbegrænsning på skattelettelsen. Belgien og Polen har ingen begrænsning. I Nederlandene og Portugal bevilliges skattelettelse for ti år. Sydkorea kun for to år. Sveriges tidsbegrænsning på tre år er en af de mere restriktive. Danmark havde tidligere tre år, men har forlænget perioden til maksimalt fem år.

Forskellige regler gælder også for hvem støtten er rettet mod. Flere lande giver, udover udenlandske arbejdstagere, skattelettelse til personer, som flytter tilbage til sit hjemland, for eksempel Italien, Portugal og New Zealand. Danmark har gennem ændrede regler tilsluttet sig denne gruppe. Endelig findes store forskelle mellem landene angående den kompetence, der kræves for at personen skal kunne tildeles skattelettelse. I Frankrig, Irland, Spanien og Østrig findes ingen krav, mens Belgien og Italien stiller krav om, at personen skal tilhøre en særlig faggruppe, oftest nøglepersoner, eksperter eller forskere. Sverige har sådanne krav, men har med lønkravet løst disse.

OECD's sammenligning blev publiceret 2011 og regelændringer kan være sket siden. For eksempel indførte Irland 2012 et nyt program for at tiltrække udenlandsk arbejdskraft kaldet SARP – Special Assignee Relief Programme, hvor 30 procent af ”relevante arbejdstageres” indkomst mellem 75.000 og 500.000 Euro årligt blev undtaget fra skat i perioden 2012-2014.⁴⁾ Programmet blev forlænget gennem section 15 of Finance Act 2014 til og med 2017. Den øvre grænse er fjernet, skattelettelsen begrænses til at gælde i højst fem år i træk og arbejdstagerne skal ikke have været skattepligtig de fem foregående år. Konkurrence mellem landene om udenlandsk spidskompetence ser ud til at øges, og det er sandsynligt, at tendensen med stadig mere fordelagtige vilkår for udenlandske forskere, eksperter og nøglepersoner fortsætter.

3) Europa-Kommissionen (2001), s. 10.

4) An Roinn Airgeadais (2014).

SKATTELETTELSE FOR HØJTUDDANNET ARBEJDSKRAFT I OECD-LANDENE 2010

	Type af skattelettelser	Tidsbegrænsning	Type af arbejdskraft	Kvalifikationskrav
Belgien	1) 75 % lettelse på løn med fradrag før skat. 2) Indkomstskattelettelse på godtgørelser til personer som bor udenlands eller omkostningsgodtgørelse	-	1) Udenlandske arbejdstagere med midlertidig ansættelse eller fastansættelse. 2) Udenlandske arbejdstagere med midlertidig.	1) Kun forskere. 2) Skal være aktive indenfor områder som kræver specialkundskab eller særligt ansvar.
Danmark	Reduceret skattesats på arbejdsindkomst op til 26 % plus arbejdsmarkedsbidraget 5,92 %	5 år som kan fordeles over flere perioder	Arbejdstagere som ikke har været skattepligtige i Danmark de seneste ti år	Udenlandske forskere og nøglepersoner med månedsindkomst over 60.600 danske kroner
Finland	35 % på løn med fradrag for skat i stedet for statslig og kommunal skat	4 år	Udenlandske arbejdstagere som ikke har været bosat i Finland de seneste fem år	Ansatte med specialiskundskaber med månedsindkomst over 5.800 euro
Frankrig	Delvis dispensation fra indkomstskat for betaling af etableringsomkostninger	Engangsforeteelse	Udenlandske arbejdstagere stationerede i Frankrig af udenlandsk virksomhed	-
Irland	30 procent af indkomsten undtages fra skat	5 år	Arbejdstagere som ikke har været skattepligtige i Irland de seneste fem år	Relevante arbejdstagere med indkomst over 75.000 euro per år fraset bonus
Italien	1) 90 % lettelse på personlig indkomstskat på indkomst af personligt arbejde; denne indkomst indgår heller ikke i IRAP skattegrundlaget. 2) 80 % (kvinder) og 70 % (mænd) lettelse på personlig indkomstskat på indkomst af personligt arbejde	3 år	1) Udenlandske arbejdstagere eller italienske statsborgere som er vendt tilbage til Italien. 2) EU-borgere eller italienske statsborgere som vender tilbage for at arbejde i Italien efter mindst to år i udlandet, og som tidligere har boet i Italien i mindst to år	1) Forskere som har udført dokumenteret forskningsvirksomhed i mindst 2 år. 2) Personer med højere uddannelse, ansatte eller selvstændige i mindst to år eller som har studeret udenlands i mindst to år
Korea	50 % lettelse på indkomst af personligt arbejde	2 år	Udenlandske arbejdstagere med midlertidig ansættelse eller fastansættelse	Højt kvalificerede som arbejder for udenlandske investeringsselskaber indenfor højteknologisk område
Nederlandene	1) Skattefri godtgørelse som modsvarer 30 % på indkomst af personligt arbejde. 2) Skattefri godtgørelse for skoleafgifter for børn i internationale skoler	10 år	Udenlandske arbejdstagere med midlertidig eller fastansættelser	1) Ekspertes. 2) -
New Zealand	Lettelse på indkomstskat på indkomst fra andet land	4 år	Udenlandske arbejdstagere med midlertidig eller fastansættelse eller statsborgere i New Zealand som er vendt tilbage efter mere end ti år	For alle udenlandske arbejdstagere eller tilbagevandede (men kun én gang)
Polen	1) Fradrag med 50 % på indkomst fra kunstnerisk, videnskabelig eller idrætslig eller ekspertvirksomhed 2) Fradrag med 20 % på arbejde som medfører overdragelse af ophavsret	-	-	1) Kunstnerisk, videnskabelig eller idrætslig eller ekspertvirksomhed. 2) Arbejde som medfører overdragelse af ophavsret
Portugal	20 % enhedsats på indkomst af personligt arbejde	10 år	Udenlandske arbejdstagere, inklusive portugisiske statsborgere, som ikke har været bosatte i Portugal de seneste fem år	Indkomst fra videnskabelig, kunstnerisk og teknisk virksomhed som tilfører høj værdi ifølge departementsforskrift
Spanien	Beskatning ifølge regler for ikke-bofaste (lavere skattesatser på personlig indkomst og realiserede gevinster)	6 år	Ikke bofaste udenlandske arbejdstagere som ikke har været bosatte i Spanien de seneste ti år	-
Sverige	25 % af indkomsten undtages fra indkomstskat og arbejdsgiverafgifter	3 år	Udenlandske arbejdstagere med midlertidig ansættelse (max 5 år i landet)	Ekspertes/specialister, forskere, chefer og andre nøglepersoner, svært at rekruttere sådan ekspertise i Sverige
Schweiz		5 år		Chefer eller specialister
Storbritannien	Eftergivet beskatning på indkomst fra andet land	-	Ikke bofaste skatteborgere	-
Østrig	Dispensation for indkomstskat på indkomst fra andet land	4 år	Udenlandske arbejdstagere med midlertidig eller fastansættelser	-

Kilde: Forskerskattenævnet, Skatteministeriet, OECD (2011), s. 138.

Fodnote: Danmark ændrede sin beløbsgrænse for månedsindkomsten fra 63.800 DKK 2010 til 70.600 for at per 1. januar 2015 sænke den til 60.600 DKK. I Sverige trådte enklere regler i kraft den 1. januar 2012. Irland indførte et program kaldet SARP 2012 som blev forlænget og justeret 2015. Øvrige lande kan have indført regelændringer efter OECD-rapporten blev publiceret 2011.

Om rapporten

Rapporten bygger på offentlig information og statistik fra især det svenske Forskerskattenævnet og det danske Skatteministeriet. Dertil er relevante rapporter om forskerskatten i Sverige og Danmark samt internationalt blevet taget til efterretning. Rapporten tager ikke stilling til ekspertskattens berettigelse og udformning, men vil belyse hvordan den ser ud og anvendes i særligt Sverige og Danmark samt hvordan nogle udvalgte aktører opfatter den.

Referencer

- An Roinn Airgeadais (2014): Review of the special assignee relief programme, Department of Finance, Irland
- Dansk Erhvervs perspektiv (2010): Forsker-skatteordningen øger arbejdsudbud, produktivitet og skatteindtægter
- Europa-Kommissionen (2001): Meddelelse fra kommissionen til Rådet, Europaparlamentet og den Økonomiske og sociale komite – Skattepolitikken i den Europæiske Union Prioriteringer for de kommende år, KOM(2001) 260 endelig
- Folkpartiet (2010): Spjutspetslandet Sverige
- Forskerskattenämnden (Forskerskattenævnet)
- Horwitz, T. (2015): Gør mere for udlændinge, Børsen, 2. juni
- Institutet för tillväxtpolitiska studier (2005): Utvärdering av expertskatten
- IVA (2011): Förslag Konkurrenskraftigt skatt för utländska experter
- Nyquist, K. (2012): "Danmark skattegyrnat tio gånger så många utländska forskare", DN Debatt, 7. september
- OECD (2011) Taxation and Employment, OECD Tax Policy Studies No. 21
- Skatteutskottet (2014): Utvärdering av skattelättnader för utländska experter, specialister, forskare och andra nyckelpersoner, Rapport fra Riksdagen 2013/14:RFR11
- Skatteministeriet, faktaark 8. april 2014: Fakta om bruttoskatteordning for forskere og nøglemedarbejdere
- Skatteministeriet, pressemeddelelse 26. juni 2014: Forskerskatteordning lempes med 10.000 kr. pr. måned
- Skatteministeriet (2014): Redegørelse om udviklingen i forskerskatteordningen, J.nr.13-6433324
- Svenskt Näringsliv (2007): Dags att reformera expertskatt

**ØRESUNDS
INSTITUTTET**

ØRESUNDSINSTITUTTET er et uafhængigt dansk-svensk videntcenter, der gennem analyser, konferencer og medievirksomhed bidrager til et øget kendskab om udviklingen i regionen. Virksomheden drives uden henblik på at skabe et overskud og med finansiering fra godt 100 medlemmer fra stat, regioner, kommuner, universiteter og det private erhvervsliv.

Östergatan 9 B | 211 25 Malmö | +46 (0) 40 30 56 30 | info@oresundsinstitutet.org | www.oresundsinstitutet.org